

2001

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΝΙΑΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΘ - ΓΠΑ
«ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΓΩΝ HUBIS ΚΑΙ ΜΕΤΡΟΥ 16»**

**«ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΑΓΡΟ-ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΥΑΛΩΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»**

**«Βιώσιμα υδατικά διαθέσιμα και
αντιπλημμυρική θωράκιση Θεσσαλίας,
προαπαιτούμενα για το μέλλον της γεωργίας
σε συνθήκες κλιματικής κρίσης»**

27/9/2024

Κώστας Γκούμας

*Γεωπόνος, πρώην Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ Κ.Ε,
πρώην Διευθυντής Εγγείων Βελτιώσεων Νομού Λάρισας*

Παρακάρλια - 2024

20/9/2023

Πηνειός "ποταμός" - Κατάντη Θυροφράγματος Γυρτώνης
(1/8/2024)

Η Θεσσαλία βιώνει εδώ και χρόνια, σοβαρά υδατικά προβλήματα, στα οποία ήρθαν να προστεθούν και αυτά των πλημμυρών του 2023.

Διαχρονικά, η πορεία αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων, χαρακτηρίζεται από την απουσία οράματος, την έλλειψη σχεδίου και εφαρμοστικού προγράμματος μέτρων και έργων που θα δρομολογούσαν την επίλυσή τους σε ένα μέσο - μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Στον βαθμό δε που τα προβλήματα αυτά δεν επιλύθηκαν ή/και επιδεινώθηκαν στις συνθήκες της επερχόμενης κλιματικής κρίσης, επηρεάζουν ήδη όλους τους τομείς της οικονομίας και όχι μόνο τον πρωτογενή τομέα, δεδομένου ότι το νερό εκτός από πολύτιμη κληρονομιά, αποτελεί ταυτόχρονα βασικό παραγωγικό συντελεστή της οικονομίας & της κοινωνίας.

Πορταϊκός (Πύλη) - 2021, 2024

Κώστας Γκούμας Σεπτέμβριος 2024

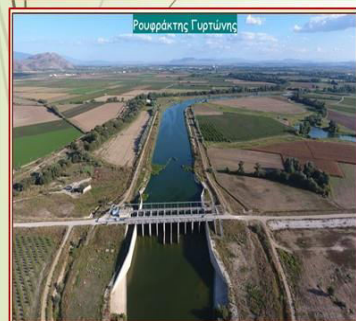
Πηνειός (Τερψιθέα) - 2007 12 9 2007

Τα παρακάτω υδατικά έργα (μικρά και μεγάλα) που υπηρετούν τον πρωτογενή τομέα (και όχι μόνο), αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο και μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία της Θεσσαλίας, που εξαρτάται όμως σε μεγάλο βαθμό και από το πολύτιμο αλλά σε ανεπάρκεια κοινωνικό αγαθό, το ΝΕΡΟ.

Είδος έργου	Λάρισα	Καρδίτσα	Μαγνησία	Τρίκαλα	Σύνολο
Γεωτρήσεις κρατικές-κ.α	720	422	30	540	1.712
Γεωτρήσεις ιδιωτικές	14.000	7.000	4.000	5.900	30.900
Ταμιευτήρες πεδινόι	15	1	1	-	17
Φράγματα < 15 μ.	36	30	-	-	66
Φράγματα > 15 μ.	15	2	2	2	21
Διώρυγες επενδ/νες (χιλ.)	60	924	200	34	1.218
Διώρυγες χωμάτινες (χιλ.)	600	850	50	1950	3.450
Επιφανειακοί αγωγοί (χιλ.)	770	885	30	1050	2.735
Υπόγειοι αγωγοί (χιλ.)	342	60	15	216	633
Αρδευτικά-αντλιοστάσια	42	112	21	6	181

Κόστος Έργων: 2024

- Την 10ετία 1980-1990, όταν ακόμη δεν είχαν ξεκινήσει ορισμένα από τα μεγάλα έργα και άρχισαν να οξύνονται τα υδατικά προβλήματα, άρχισαν οι πρώτες συντονισμένες διεκδικήσεις των Θεσσαλών για υδατικά έργα και διαχείριση με ενιαίο φορέα.
- Τις διεκδικήσεις αυτές και με αφορμή τις πλημμύρες του Ιανού, τις επικαιροποίησε το 2021 η Ε.Δ.Υ.ΘΕ με αναφορά της που κατέθεσε στη Βουλή και τα κόμματα, ζητώντας μαζί με όλα τα διαχρονικά προβλήματα έλλειψης νερού, να αντιμετωπιστούν και αυτά που προστέθηκαν από τις πλημμύρες.
- Δεν θα σταθώ ιδιαίτερα στα έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης, όμως η περιοχή μας χρειάζεται άμεσα σχέδιο έναντι παρόμοιων απειλών, ώστε οι αγρότες να ΜΗΝ αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και τα χωράφια τους, με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους, την Θεσσαλία και την χώρα !! Δεν πρέπει για κανένα λόγο να επιτρέψουμε να συμβεί αυτό.

Δίκτυα δημόσια ή ιδιωτικά

- ✓ Οδικά,
- ✓ Σιδηροδρομικά,
- ✓ Ηλεκτρικά,
- ✓ Αντιπλημμυρικά,
- ✓ Στραγγιστικά,
- ✓ Αρδευτικά,
- ✓ Αγροτικής οδοποιΐας

Διάφορα Υδατικά Έργα

- ❑ Λιμνοδεξαμενές,
- ❑ Ταμιευτήρες,
- ❑ Αντλιοστάσια,
- ❑ Γεωτρήσεις

Ιδιοκτησίες -Εξοπλισμός

- Κτίρια,
- Κατοικίες,
- Αποθήκες,
- Κτηνοτροφικές μονάδες,
- Αγροί,
- Γεωργικά μηχανήματα,
- Αρδευτικά συστήματα

Κατηγορίες και είδος αναγκαιών έργων αποκατάστασης και θωράκισης Θεσσαλίας

Κατηγορίες έργων	Είδος Έργων	Ονομασία έργου Περιοχή	Προϋπ/σμός (εκατ. €)	Κύριος έργοι/ Ψοφείας υλοποίησης	Πρόγραμμα Χρηματοδότησης/ Θεσμικό πλαίσιο	Παρατηρήσεις
Έργα Αποκατάστασης	Α. Ποτάμια, ρέματα, συλλεκτήρες Β. Δίκτυα (οδικά, στραγγιστικά, αρδευτικά) Γ. Αρδευτικά έργα (ταμιευτήρες, γεωτρήσεις, αντλιοστάσια) Δ. Ατομικές ζημιές αγροτών (αποβύσεις φερτών, χαράδρες)	*Διαπλάτυνση/καθαρισμός ποταμών, ** Αποκατάσταση σε Ταμιευτήρες, αντλιοστάσια, αγωγούς μεταφοράς νερού, Αγρ/κή αποποσία, στραγγιστικό δίκτυο, αναχώματα	500,0 100 - 150	Περιφέρεια Υπουργεία (Υποδομών/ ΥΠΑΑΤ) ΤΟΕΒ/Δήμοι	ΔΕ Κρατική Δραγή Ταμείο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)	*Σχέδιο Περιφέρειας ** Ταμιευτήρας Κάρλας, μικροί ταμιευτήρες περιοχής Παρακάρλιων & Συλλογικά έργα ΤΟΕΒ (60-100 χιλιάδες στρ.)
Έργα Αντιπλημμυρικής Θωράκισης	Α. Έργα Ορεινής υδρονομίας Β. Αναχώματα Γ. Ζώνες πλημμυρών Δ. Ειδικές περιοχές Ε. Τεχνικά	*Check dams (100-250 θέσεις) *Έργα αποθήκευσης (23 θέσεις)	* 3.290,0	Περιφέρεια, ΥΠΥΜΕΔΙ, Υπουργείο Περιβάλλοντος, Πολ/Προστασίας	ΔΕ, Ταμείο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)	*ΗΥΑ (μήκος : 50-100/1000 μ.) Συντονισμός με έργα ΣΔΚΠ/2024
Σταθμοί - δίκτυα παρακολούθησης, Δομές Υποστήριξης		Ανάπτυξη δικτύου αυτογραφικών σταθμών υδρομετρήσεων (απορροή), δικτύου σταθμημέτρων σε υδατορρέματα, παραποτάμους και ποταμούς και σε Υδατικά Συστήματα με σημαντική πίεση απολήψεων, παρακολούθηση της στάθμης υπογείων υδάτων στη Θεσσαλία, καταναλώσεων και ποιότητας αρδευτικού νερού, αποθεμάτων σε λίμνες - ταμιευτήρες.				

Κατηγορίες και είδος αναγκαιών έργων αποκατάστασης και θωράκισης Θεσσαλίας

[illegible]

Θα ξεκινήσω με μια σύντομη ιστορική αναδρομή και θα σας μεταφέρω για λίγο στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, όταν άρχισαν να γίνονται οι πρώτες προσπάθειες με υδατικά έργα στη Θεσσαλία, για μια καλύτερη ζωή, σε ένα περιβάλλον χωρίς άμεσους κινδύνους για την υγεία, την ζωή και την περιουσία των κατοίκων της (ελονοσία, πλημμύρες, κλπ.).

Την δεκαετία του '30 ξεκίνησε ουσιαστικά η εκτέλεση των εξυγιαντικών και αντιπλημμυρικών έργων της Θεσσαλίας, τα οποία ολοκληρώνονται πολύ αργότερα, (δεκαετία '60) με την εξάλειψη των ελών βορείως της (πραγματικής) λίμνης Κάρλας και την εξυγίανση της ευρύτερης περιοχής (πρώτη φάση).

Την περίοδο που ολοκληρώνονται τα εξυγιαντικά έργα, αρχίζει και ο ουσιαστικός σχεδιασμός υλοποίησης υδροηλεκτρικών έργων στα μεγάλα ποτάμια της χώρας μας, μεταξύ των οποίων το πρώτο από αυτά ήταν το ΥΗ έργο Ταυρωπού* (1955-1960), αλλά και οι μελέτες SNC και ElectroWatt (1971) για την αξιοποίηση τόσο των υδάτων του Άνω Αχελώου, όσο και αυτών της λεκάνης του Πηνειού.

*Το ΥΗΕ αποτέλεσε και την πρώτη μεταφορά νερών από την ΛΑΠ Αχελώου στην ΛΑΠ Πηνειού με ευεργετικά αποτελέσματα για την Θεσσαλία !

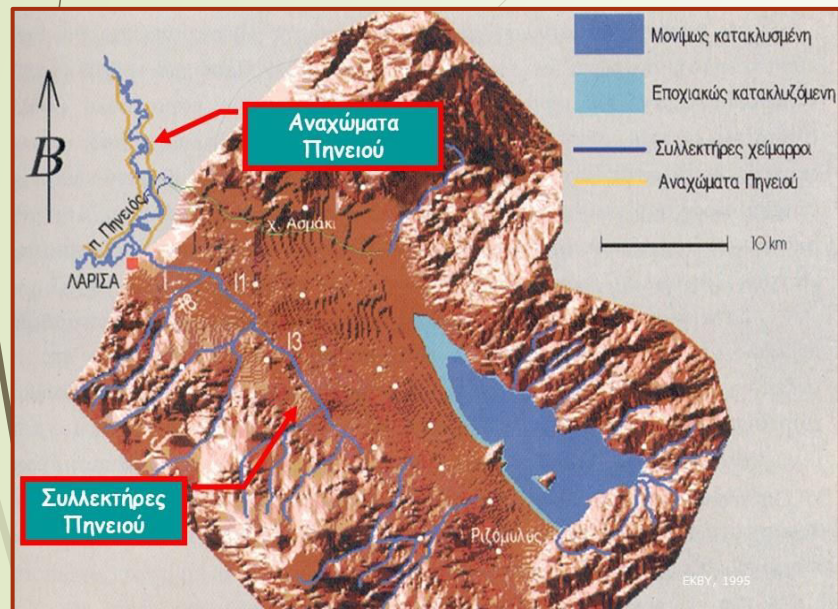
Οι δεκαετίες '70 έως '90 χαρακτηρίζονται από την εντατικοποίηση της γεωργίας στη Θεσσαλία, η οποία στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στο νερό των υπόγειων υδροφορέων, με όλα τα γνωστά σοβαρά περιβαλλοντικά - οικολογικά προβλήματα (έλλειμμα 3.000 hm³ υπόγειου νερού).

Όταν πλέον στα τέλη '90 διαφαίνεται το αδιέξοδο περαιτέρω αξιοποίησης υπογείων υδάτων, η προσοχή των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων (Νομαρχίες - Δήμοι - ΤΟΕΒ), επικεντρώνεται σε έργα ταμίευσης επιφανειακού νερού.

Έργα Αντιπλημμυρικά - Εξυγιαντικά Θεσσαλίας

{Η «Μάχη ΜΕ το νερό»}

Σχέδιο Κυβέρνησης
για Ανασυγκρότηση
(Master Plan -
Ίδρυση Ο.Δ.Υ.Θ.)

2024

2023
2020

Πλημμύρες
Daniel - Elias
ΙΑΝΟΣ

Νέος
Ταμιευτήρας
Κάρλας

2018
2000

ΣΔΚΠΘ

2024
2019

Εξυγιαντικά
έργα Κάρλας

Μελέτες Nobile,
Gotteland

1913
1887

Αντιπλημμυρικά
έργα Voort
Μελέτη Macdonald

1960
1930

1962
1959

2014
1990

Αντιπλημμυρικά
Έργα Λάρισας

Έργα Αξιοποίησης Υδατικών Πόρων Θεσσαλίας

{Η «Μάχη ΓΙΑ το νερό»}

Ανασυγκρότηση
Θεσσαλίας (::)

Προτάσεις
Περιφέρειας
και Φορέων για
Ανασυγκρότηση

2024

Σχέδιο Κυβέρνησης
για Ανασυγκρότηση
Master Plan -
Ιδρυση Ο.Δ.Υ.Θ.)

Ταμιευτήρας
Κάρλας

2018
2000

2013
2007

2024
2017
2014

Θυρόφραγμα
Γυρτώνης

Πλημμύρες
Daniel - Elias
ΙΑΝΟΣ

2023
2020

2023

Πρόγραμμα «Υδωρ 2.0»
Φράγμα Ενιπέα Φαρσάλων,
Εκσυγχρονισμός δικτύων
ΤΟΕΒ Ταυρωπού, Αρδευτικό
δίκτυο Υπέρινας - Ορφανών

2024
1998

Μικρά
Φράγματα

2010
1996

Έργα Αχελώου

Ύψος φράγματος (από κοίτη) 150 μ.
Μήκος στήσης 397 μ.
Μέγιστο ύψος από θεμελίωση 175 μ.
Συνολικός όγκος ταμιευτήρα 502 εκατ. κ.μ.

33.000 Ιδιωτικές
Γεωτρήσεις

Πεδινοί
ταμιευτήρες

2019
1987

Μελέτες Sogreah
Γεωτρήσεις ΠΑΥΥΘ

1990
1972

Μελέτες
SNC, E-Watt

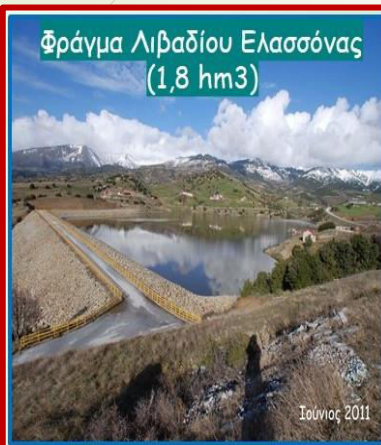
1971

ΥΗΕ Ταυρωπού

1960
1955

Φράγμα Σμοκόβου

Φράγμα Λιβαδίου Ελασσόνας
(1,8 hm³)

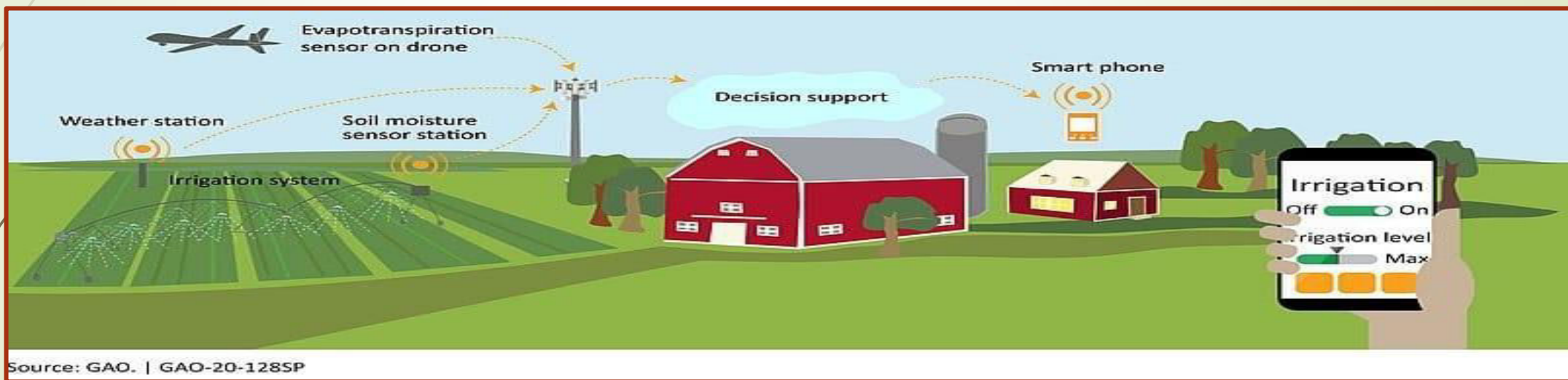
Ιούνιος 2011

Στην επιστημονική κοινότητα συγκλίνουν οι απόψεις, ότι το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας μπορεί να αντιμετωπιστεί με ένα ισορροπημένο μίγμα πολιτικών από τους δύο «πυλώνες» της διαχείρισης νερού, δηλαδή την «διαχείριση της ζήτησης» και την «διαχείριση της προσφοράς».

Στις πολιτικές του πρώτου πυλώνα περιλαμβάνονται ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου των φορέων διαχείρισης, τα σύγχρονα δίκτυα μεταφοράς - διανομής νερού, καθώς και η αξιοποίηση εφαρμογών που υιοθετεί σήμερα η παγκόσμια κοινότητα, στα πλαίσια της κλιματικά έξυπνης ή «ευφυούς» γεωργίας.

10

Όσο επίμονα όμως να επικεντρώσουμε την προσπάθειά μας στο σκέλος της ζήτησης, άλλο τόσο θα πρέπει να εξαντλήσουμε ΟΛΕΣ ΑΔΙΑΚΡΙΤΩΣ τις δυνατότητες που μας προσφέρονται στο σκέλος της προσφοράς.

Η «διαχείριση της προσφοράς» με τα απαιτούμενα έργα για την κάλυψη του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλίας, αποτελεί και το θέμα σημερινής παρουσίασης μου.

Υδατικό ισοζύγιο ΥΔ Θεσσαλίας (σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠΘ, 2024)

(Οι αρδευτικές ανάγκες του ΥΔ υπολογίστηκαν στη βάση των εκτάσεων που δηλώθηκαν ως αρδευόμενες στον ΟΠΕΚΕΠΕ)*.

- ➔ Σύνολο αρδευόμενων εκτάσεων* : 2.830.000 στρέμματα
(2.830.000 στρ. χ 456 m³/στρ.)
 - ➔ Αρδευτικές ανάγκες 1.290 hm³
 - ➔ Απώλειες μεταφοράς 89 hm³
 - ➔ Άλλες χρήσεις (ύδρευση, κτηνοτροφία, βιομηχανία) 106 hm³
- 1.485 hm³

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΥΔΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

1.485 hm³

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : 1.485 hm³

Διαθεσιμότητα υδατικών πόρων ΥΔ Θεσσαλίας

ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	220 hm ³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ	620 hm ³
ΒΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ	<u>180 hm³</u>

ΣΥΝΟΛΟ : 1.020hm³

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ
ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : **465 hm³**

Μηδενισμός υδατικού Ισοζυγίου στο ΥΔ Θεσσαλίας
(Σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠΘ, 2024)

Συνιστώσες ισοζυγίου	Ποσότητα νερού (hm3)
Έλλειμμα	465 hm3
Μείωση κατανάλωσης αρδευτικού νερού : (1η δέσμη μέτρων ΣΔΘ) :	105 hm3
Δρομολογημένα έργα : (2η δέσμη μέτρων ΣΔΘ)	38 hm3
Πρόσθετα έργα - Εμπλουτισμός - Πεδινές λιμνοδεξαμενές (3η δέσμη μέτρων ΣΔΘ)	150 hm3
Παραμένον ποσοτικό έλλειμμα (Μετά την λήψη 1ης, 2ης, και 3ης δέσμης μέτρων)	[465 - (105+38+150)] = 172 hm3

Κώστας Γκούμας Οκτώβριος 2022

ΣΔΛΑΠΘ
2024

ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ
ΕΛΛΕΙΜΜΑ
Εκατ. m³

Εκτιμηθέν έλλειμμα με στοιχεία 2021

465

ΠΡΩΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ

Παραμένον ποσοτικό έλλειμμα μετά τη λήψη της πρώτης δέσμης μέτρων που περιλαμβάνουν μέτρα εξοικονόμησης και μέτρα μείωσης απωλειών (αντικατάσταση δικτύων, εξορθολογισμός μεθόδων άρδευσης κτλ.)

360

ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ (ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ)

Έργα ταμίευσης χειμερινών απορροών τοπικής σημασίας (Ναρθάκι, Κακλιτζόρεμα), τον ταμιευτήρα Αγιοκάμπου, το φράγμα Παιαιοδερλί στον Ενιπέα και τον ταμιευτήρα Πουρνάρι στα Αμπελάκια

Παραμένον ποσοτικό έλλειμμα μετά τη λήψη της δεύτερης δέσμης μέτρων

322

ΤΡΙΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ (ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΡΓΑ)

Έργα ταμίευσης: φράγματα Πύλης, χαμηλό Μουζακίου, Καλούδα και Νεοχωρίτη, οι ταμιευτήρες Καλού Νερού - Αγίου Αντωνίου, Κοιλάδας, Κρανώνα, Μπελμά και Κερασούλας Τρικάλων, το φράγμα στη Θέση Δελέρια, το φράγμα Αγιονερίου Ελασσόνας και ο ρουφράκτης Τιτάνου

202

ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ - ΠΕΔΙΝΟΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΕΣ

192

ΤΕΛΙΚΟ ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ

172

Δρομολογημένα έργα (Στόχος η αξιοποίηση 38 hm3 νερού) : Πρόκειται για έργα που άρχισαν πριν χρόνια, υλοποιούνται με βραδείς ρυθμούς ή/και είναι στάσιμα (για διάφορους λόγους) ή δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει. Το Φράγμα Αγιονερίου (13 hm3) είναι στάσιμο (2006), του Ληθαίου (3 hm3) συνεχίζεται (2005), ενώ τα υπόλοιπα εντάχθηκαν [Φράγμα Ναρθακίου, Αγιοκάμπου (4,4 hm3)], ή αναμένουν ένταξη [Δελερίων (6,1 hm3),].

Κυριότερα έργα θωράκισης της Θεσσαλίας από λειψυδρία και πλημμύρες

Α/Α	Έργα	Μελέτες/Ωριμότητα	Τεχνικά στοιχεία	Προϋπ/σμος	Κύριος έργου/ Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις
		Προμελέτη,	Ύψος/ Μήκος (m)	Μελέτης/ Έργου (εκατ. €)		
		Οριστική - ΑΕΠΟ	Ωφ. Χωρ/τητα (hm3)			
1	Έργα ορεινής υδρονομίας	ΣΔΚΠ (100-200 θέσεις)	-	90	Υπουργείο Περιβάλλοντος (Γεν. Δ/ση Δασών)	* Έργα περιορισμού της διάβρωσης και παραγωγής φερτών υλών, μείωση στερεοαπορροής και πλημμυρικών παροχών στα πεδινά
2	Διώρυγα μεταφοράς νερού Γυρτώνη -Κάρλα	Προμελέτη*	23.065 μέτρα	1,0 25-30*	ΥΠΥΜΕΔΙ/ Περιφέρεια	* Απαλλοτριώσεις
3	Φράγμα Πύλης Τρικάλων	Οριστική* (Επικαιροποίηση ΑΕΠΟ/Τεύχη Δημ).	77/325	105	ΥΠΑΑΤ/ ΥΠΥΜΕΔΙ/ Περιφέρεια	* Ισχύς ΠΟ 80-100 χιλ. στρ.
			36	1,0		
4	Φράγμα Νεοχωρίτη* Τρικάλων	Οριστική (φράγμα - δίκτυα)	56,5/280 32 (20)	45	ΥΠΑΑΤ/ ΥΠΥΜΕΔΙ/ Περιφέρεια	* Αντιπλ/κό/ ύδρευση 70-80 χιλ. στρ.
5	Φράγμα Δελερίων Λάρισας	Οριστική (φράγμα - δίκτυα)	60/338 6,1	21,2	ΥΠΑΑΤ Περιφέρεια	13 χιλ. στρ.
6	Φράγμα Ταμίευσης Μουζακίου	Προμελέτη*	114 (80) 355 (100)**	39	ΥΠΥΜΕΔΙ/ Περιφέρεια	*Επικαιροποίηση **ΣΔΛΑΠ

Κώστας Γκούμας Σεπτέμβριος 2014

Α/Α	Έργα	Μελέτες/Ωριμότητα	Τεχνικά στοιχεία	Προϋπ/σμος	Κύριος έργου/ Φορέας υλοποίησης	Παρατηρήσεις
		Προμελέτη, Οριστική - ΑΕΠΟ	Ύψος/ Μήκος (m)	Μελέτης/ Έργου (εκατ. €)		
			Ωφ. Χωρ/τητα (hm3)			
7	Ανασχεδιασμός ταμιευτ. Συκιάς (προμελέτη)	Τεχνικές μελέτες, Κ-Ο, ΜΠΕ, ΜΕΟΑ-ΔΕΕ* Προμελέτη Λαζαρίδη**	-	0,750	ΥΠΥΜΕΔΙ	*Ειδική αξιολόγηση, Δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων
8	Φράγμα Συκιάς*/ Σήραγγα*/ Αρδευτικά Δίκτυα		150 /502	100	ΥΠΥΜΕΔΙ	*Ημιτελή **Αρδευτικά δίκτυα
	13.200 μ.		70 120			
9	Φράγμα* Αγιονερίου, Λάρισας	Επικαιροποίηση* Νέα μελέτη αρδευτικού έργου	48/195 13	90,0	ΥΠΑΑΤ Περιφέρεια	*Ημιτελές
10	Φράγμα Καλούδα* Ελασσόνας	Προμελέτη E-Watt	46/199 20	20,0	ΥΠΥΜΕΔΙ/ Περιφέρεια	
11	Ρουφράκης Τιτάνου	Επικαιροποίηση* Οριστικής - ΑΕΠΟ	17 6,0 (8 θυροφράγματα)	30,0	ΥΠΥΜΕΔΙ/ ΥΠΑΑΤ	*Μαυρονικολάου (Γυρτώνη)
12	Κατασκευή σύγχρονων δικτύων άρδευσης	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΣΔΛΑΠ* ΕΞΟΙΚ/ΜΗΣΗ ΝΕΡΟΥ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠ. ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ	-	300,0	ΥΠΑΑΤ Περιφέρεια	*Αντικατάσταση/ Παύση λειτουργίας γεωτρήσεων

Έργα Θεσσαλίας ενταγμένα - σε εξέλιξη (ΥΔΩΡ 2.0)

A/A	Έργα	Στάδιο υλοποίησης/ Διαδικασία διαγωνισμού	Οικονομικά στοιχεία/ Προϋπ/σμος (εκατ. €)	Υπουργείο/ Πρόγραμμα χρηματοδότησης	Προβλεπόμενος χρόνος μέχρι σύμβαση/ κατασκευή	Φυσικό αντικείμενο έργου	Παρατηρήσεις
1	Εκσυγχρονισμός δικτύου ΤΟΕΒ Ταυρωπού*	ΣΔΙΤ/Διαδικασία δεσμευτικών οικονομικών προσφορών (B2)	160,0	Γ.Γ. Ενισχυτικών Έργων Υποδομών ΥΠΑΑΤ «Υδωρ 2.0»/ΣΔΙΤ	12 ^{ος} 2024 2027	Δίκτυο 18 ΧΛΜ ΚΔ 17 ΧΛΜ ΠΔ 69 ΧΛΜ ΔΔ 685 ΧΛΜ ΤΔ	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ - Χρ. Κωνσταντινίδης, Intrakat - Μυτιληναίος - Μεσόγειος, και ΑΚΤΩΡ Παραχωρήσεις - ΑΒΑΞ
2	Αρδευτικό Δίκτυο Υπέριτας/ Ορφανών	ΣΔΙΤ/Διαδικασία τεχνικής λύσης (B1)	80,1	ΥΠΑΑΤ «Υδωρ 2.0»/ ΣΔΙΤ	12 ^{ος} 2024 2025-2026	Δίκτυο Άρδευσης 75 χιλ. στρ. (Νερό γεωτρήσεων)	Η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, THALIS - ΑΒΑΞ - ΓΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ - ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ - ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ και ΑΚΤΩΡ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ - ΙΝΤΡΑΚΑΤ
3	Φράγμα/Δίκτυο μεταφοράς (άρδευση- ύδρευση) Ενιπία Φαρσάλων	ΣΔΙΤ/Διαδικασία τεχνικής λύσης (B1)	230,0	ΥΠΥΜΕΔΙ «Υδωρ 2.0»/ ΣΔΙΤ	; 2030	Φράγμα χωρητικότητας 115 εκατ. μ3 Άρδευση/ ύδρευση	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ - Χρ. Κωνσταντινίδης, Intrakat - Μυτιληναίος - Μεσόγειος, και ΑΚΤΩΡ Παραχωρήσεις - ΑΒΑΞ

Υδατικά έργα Θεσσαλίας ενταγμένα - σε εξέλιξη

Α/Α	Έργα	Μελέτες/ Ωριμότητα	Τεχνικά στοιχεία	Οικονομικά στοιχεία/ Προϋπ/σμος (εκατ. €)	Κύριος έργου/ Φορέας υλοποίησης	Χρηματ/ση Θεσμικό πλαίσιο	Παρατηρήσεις
		Προμελέτη, Οριστική - ΑΕΠΟ	Ύψος - Μήκος (m) Χωρ/τητα (hm3)				
1	Φράγμα Αγιοκάμπου	Δημοπρατήθηκε (1/6/2024)	37,5 4,4	19,1	ΥΠΥΜΕΔΙ	ΠΑΑ/2021- 27	Άρδευση 13.650 στρ. Υδρευση
2	Φράγμα Μπελμά Αγιάς	3 φράγματα	30/20/21 7,2	-	ΥΠΑΑΤ	ΠΑΑ/2023- 27	
3	Φράγμα αναστόμωσης πηγών Βρυσιών*	Δημοπρατημένο (καθυστερήσεις 2021)	5,0	2,08	Περιφέρεια	ΕΣΠΑ	*(Εμπλουτισμός πηγών)
4	Αξιοποίηση ταμιευτήρων Ναρθακίου και Διλόφου	Υπό δημοπράτηση		21,75	ΥΠΕΣ/ΔΕΥΑ Φαρσάλων	ΥΠΕΣ/«ΑΝΤ. ΤΡΙΤΣΗΣ»	
	28/245						
	0,530 44/292 1,7		(6,024) (8,5) (7,2)	Υδρευση Υδρευση/ άρδευση			
	1.Φράγμα Λουτζιακόρεμα, 2. Φράγμα Κακλιτζορέματος, 3. Έργα μεταφοράς						

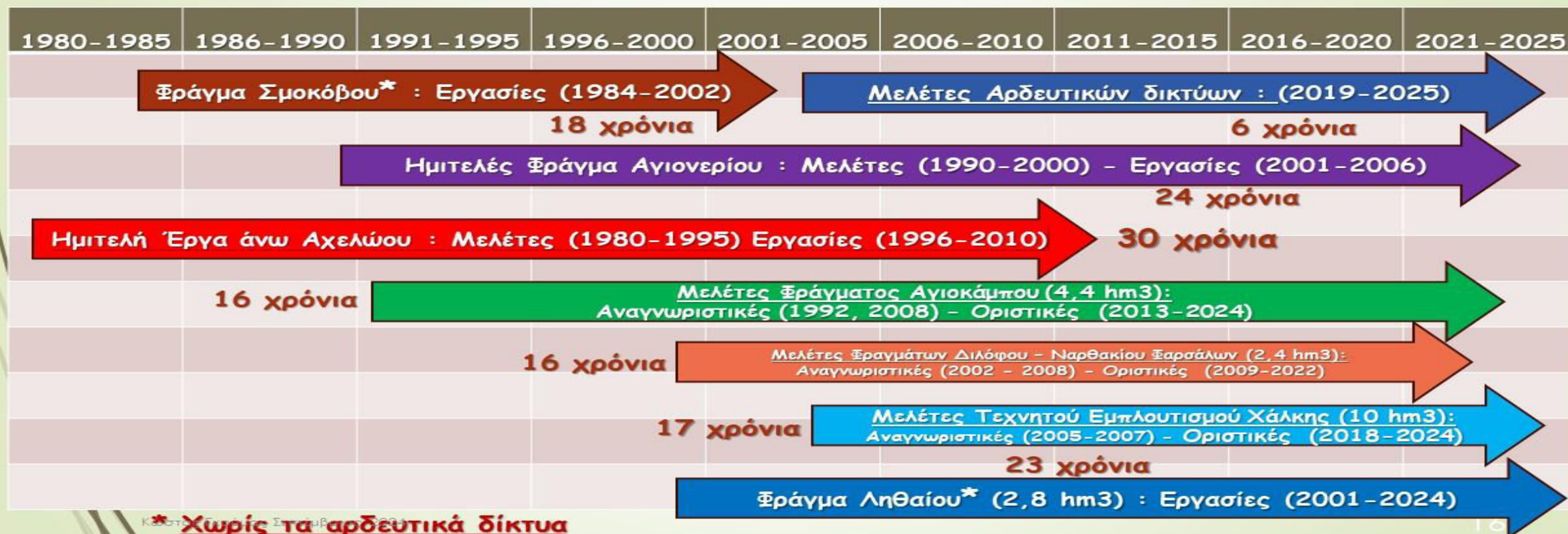
Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα

- ❑ Οι προσδοκίες μηδενισμού του Υδατικού Ισοζυγίου στο ΥΔ Θεσσαλίας για το 2021 ήδη διαψεύστηκαν, ενώ και για το 2027 ίσως αποδειχθούν «Ουτοπικές», δεδομένου ότι :
 - Παραμένει άγνωστη η ποσότητα εξοικονόμησης νερού (1^η δέσμη μέτρων ΣΔΛΑΠ),
 - Τα δρομολογημένα και πρόσθετα έργα (2^η και 3^η δέσμη μέτρων), δεν προβλέπεται να μηδενίσουν το υφιστάμενο υδατικό έλλειμμα (465 hm³), το οποίο αναμένεται να κυμανθεί τα επόμενα χρόνια μεταξύ 300 έως 400 hm³
- ❑ Ο στόχος για αποκατάσταση του ήδη εκρηκτικού ελλείμματος των 3.000 hm³ σε 60 χρόνια (!!), είναι ανέφικτός,
- ❑ Η δέσμευση (των ΣΔΛΑΠ, 2014/2017, 2024) για άρδευση 2,5 εκ. στρεμμάτων στη Θεσσαλία (που ήδη έχουν μειωθεί 20%), θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος (απολήψεις 150-200 εκ. κ. μ. ετησίως).
- ❑ Το εναλλακτικό (αλλά και καταστροφικό για την Θεσσαλία) σενάριο είναι η περαιτέρω μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (κατά 500 - 900 χιλιάδες στρέμματα) και η φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.
- ❑ Παρότι η Πολιτεία διέθεσε τα τελευταία 30 χρόνια σημαντικά ποσά, οι οργανωτικές αδυναμίες, η έλλειψη σχεδίου ή/και αξιολόγησης των έργων, δεν είχαν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.
- ❑ Στο βαθμό που εξακολουθούμε να προσεγγίζουμε το πρόβλημα με συμβατικούς όρους ή/και ξεπερασμένες πρακτικές, είναι βέβαιο ότι μετά από λίγα χρόνια (ενόψει και της κλιματικής κρίσης) οι υφιστάμενοι ταμιευτήρες και τα ποτάμια μας (κυρίως ο Πηνειός), θα αδυνατούν να καλύψουν τις αρδευτικές μας ανάγκες ή/και να υδροδοτήσουν μεγάλα και πολλαπλού σκοπού έργα όπως ο Ταμιευτήρας Κάρλας, ενώ σταδιακά θα συνεχίζεται η «αφανής» οικολογική καταστροφή των υπόγειων οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας.

Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα *

- ❑ Τα έργα δομικών κατασκευών του ΣΔΛΑΠ έχουν σοβαρές αβεβαιότητες (ωριμότητα, χρηματοδότηση, κατασκευή),
- ❑ Ο μέσος όρος ωρίμανσης των τεχνικών κ.α μελετών ξεπερνά τα 5 (ή/και περισσότερα) χρόνια, ενώ η κατασκευή τους διαρκεί 10 με 20 χρόνια, όπως το Φράγμα Σμοκόβου, ή/και τα μικρότερα στα οποία αναφέρθηκα προηγουμένως (Αγιονέρι, Ληθαίος, κα.).

Παθογένειες και καθυστερήσεις στο σύστημα παραγωγής μελετών και έργων

Προαπαιτούμενα μείωσης του υδατικού ελλείμματος στο μέλλον

Για να αποφύγει η Θεσσαλία την οικολογική κατάρρευση, να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης και να συνεχίσει να είναι μια παραγωγική πεδιάδα (άρδευση έως 2,8 εκατ. στρ.), χρειάζεται σχέδιο και πολιτική βούληση για :

- Δημιουργία αξιόπιστου μηχανισμού μέτρησης - ελέγχου καταναλώσεων αρδευτικού νερού, χρήση σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων (αισθητήρες, υδρομετρητές), τιμολόγηση νερού, ολοκλήρωση μεταρρυθμίσεων (ΕΜΣΥ, κ.α),
- Αναδιοργάνωση μηχανισμού παρακολούθησης της υλοποίησης μέτρων ΣΔΛΑΠ,
- Αναδιοργάνωση φορέων συλλογικών δικτύων (προτάσεις κ. Δέρκα) και δημιουργία Φορέα Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας (με ρόλο και αρμοδιότητες),
- Ολοκλήρωση ημιτελών έργων, «ωρίμανση» ή/και επικαιροποίηση μελετών, προγραμματισμό (master-plan) νέων έργων στη Θεσσαλία με προτεραιότητες (έργα ταμίευσης, πολλαπλή σκοπιμότητα μικρή δαπάνη ανά κ. μ. αποταμιευμένου νερού, κόστος μεταφοράς και λειτουργίας, κ.α.),
- Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου αποκατάστασης ελλείμματος 3.000 hm³ νερού υπόγειων υδροφορέων και χρήση επιφανειακών νερών (διακοπή γεωτρήσεων).

Ο επιστημονικός διάλογος για τον Αχελώο έχει εξαντληθεί, ενώ τα «υπέρ ή κατά των έργων» είναι ήδη ξεπερασμένα. Το ισχύον ΣΔΛΑΠ, 2024, ήδη προβλέπει τον «οδικό χάρτη» για την ολοκλήρωση των εγκαταλειμμένων επί του άνω Αχελώου έργων, τα οποία κατά την άποψη μου μπορούν να αμβλύνουν σε μεγάλο βαθμό το υδατικό - οικολογικό πρόβλημα της Θεσσαλίας και να αντιμετωπίσουν τα εντεινόμενα (λόγω κλιματικής κρίσης) προβλήματα υδατικής ασφάλειας (ξηρασία - πλημμύρες). Δεν μπορώ όμως να παραβλέψω ότι η συνεχής παράταση της θλιβερής αυτής εκκρεμότητας από το 2010, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια (ανθρώπων, περιουσιών και περιβάλλοντος) και το περιβάλλον όπως θα δείτε στο video :

Γενική άποψη ημιτελούς φράγματος Συκιάς

Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=pKQdrRJfXoo>

Για την υπέρβαση της απαράδεκτης αυτής κατάστασης προσφέρονται ΔΥΟ ΜΟΝΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ :

Η πρώτη είναι η άμεση ολοκλήρωση των έργων (φράγμα και σήραγγα), η δημιουργία της τεχνητής λίμνης Συκιάς, η παραγωγή ΥΗ ενέργειας (και στις δύο ΛΑΠ) και η ενίσχυση της Θεσσαλίας με 250 hm³ νερού από τον Αχελώο.

Η δεύτερη λύση συνίσταται στην καθαίρεση όλων των έργων, την απομάκρυνση χωματισμών και σκυροδεμάτων, «απελευθέρωση» του ποταμού και αποκατάσταση του τοπίου (που όπως είδατε στο video είναι σε άθλια κατάσταση) .

Άλλη εναλλακτική λύση (τεχνικά) δεν υπάρχει !!

Η κυβέρνηση οφείλει να δώσει ένα τέλος στην καταστροφική στασιμότητα της διαχείρισης των εγκαταλειμμένων έργων Αχελώου και με δημοκρατικές και αδιαμφισβήτητες διαδικασίες να φέρει άμεσα το θέμα στη Βουλή.

Οι Θεσσαλοί δικαιούνται επιτέλους να γνωρίζουν τις ποσότητες του νερού που θα έχουν διαθέσιμο τα επόμενα χρόνια, σε συνθήκες κλιματικής κρίσης, για την Γεωργία και την προστασία των οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας.

Αυτό είναι και το πνεύμα κοινής ανακοίνωσης, που συνυπογράφουν 70 πολίτες από όλους τους χώρους, της πολιτικής, της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της οικονομίας :

<https://www.ygethe.gr/archive/koini-anakoinosi-gia-ydatiko-thessalias>

Γενική άποψη εργασιών ημιτελούς Φράγματος Συκιάς

Μπαζωμένη σήραγγα Κουμπουργιανίτη προς Αχελώο

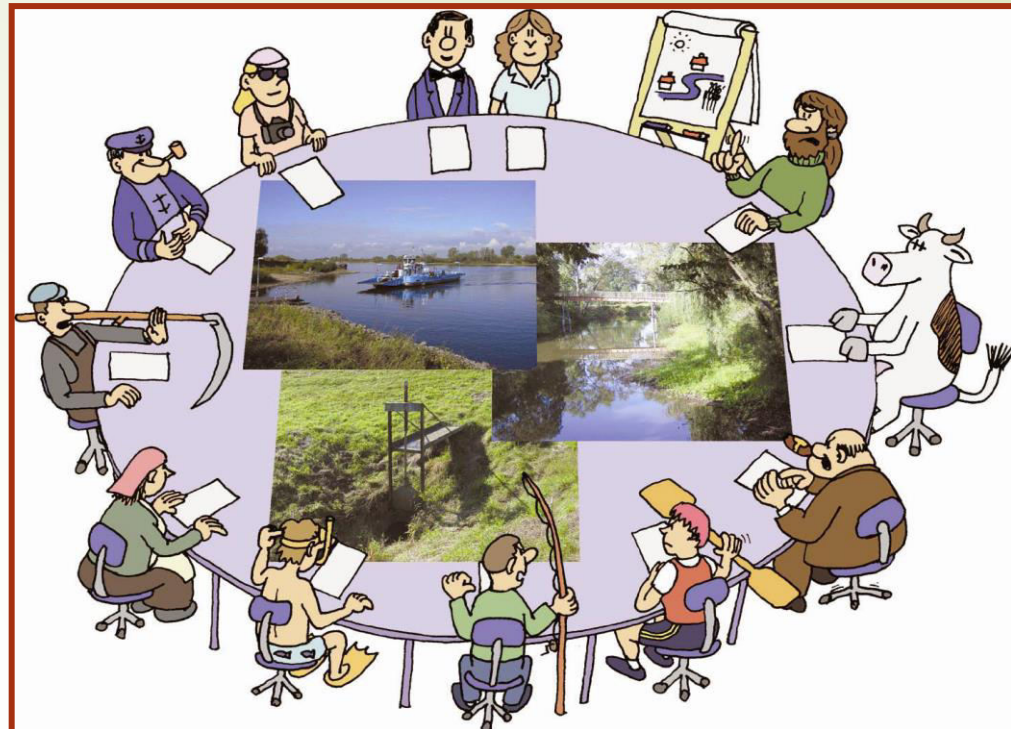
Φωτό Γ. Κολτσιδας - 29/8/2018

Εκχειλιστής Φράγματος Συκιάς

Είναι συνεπώς επείγουσα ανάγκη να ξεπεραστούν οι γνωστές αβελτηρίες και παθογένειες του παρελθόντος και να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για σχεδιασμό και υλοποίηση ενός ενιαίου, συνεκτικού και εφαρμοστικού σχεδίου έργων αντιπλημμυρικής θωράκισης και βιώσιμων υδατικών διαθέσιμων, με χρονοδιάγραμμα τα επόμενα 8 - 10 χρόνια. Μόνο έτσι θα καταστεί εφικτή η αντιμετώπιση κινδύνων ασφάλειας νερού στη Θεσσαλία, θα μπουν στέρεες βάσεις για το μέλλον της Θεσσαλίας και θα είμαστε πιο προετοιμασμένοι για την κλιματική αλλαγή.

Εάν δεν συμφωνήσουμε όλοι, δηλαδή Πολιτεία, Αυτοδιοίκηση και φορείς της Θεσσαλίας, προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να πορευτούμε τα επόμενα χρόνια στη Θεσσαλία και εάν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη για τα επόμενα βήματα μας, δεν θα μπορέσουμε τελικά να αποφύγουμε επώδυνες λύσεις, όπως την μείωση των αρδευομένων εκτάσεων και την συρρίκνωση του εισοδήματος των αγροτών, αλλά και την επιδείνωση των ήδη οξυμένων περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων της περιοχής μας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

21

Νομίζω ότι οι 17 στόχοι του ΟΗΕ για βιώσιμη ανάπτυξη και τα λόγια του Αντόνιο Γκουτέρες, συμπυκνώνουν όλα όσα θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας για την επίλυση των προβλημάτων που βιώνει η Θεσσαλία !

«Οι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι το μονοπάτι που μας οδηγεί σε ένα κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, και σε έναν υγιή πλανήτη. Είναι επίσης μια πρόσκληση για αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο καθήκον από το να επενδύσουμε στην ευημερία των νέων»

Σας ευχαριστώ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΝΙΑΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΘ - ΓΠΑ «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΓΩΝ HUBIS ΚΑΙ ΜΕΤΡΟΥ 16»

«ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΑΓΡΟ-ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΑΛΩΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»

«Βιώσιμα υδατικά διαθέσιμα & αντιπλημμυρική θωράκιση Θεσσαλίας, προαπαιτούμενα για το μέλλον της γεωργίας σε συνθήκες κλιματικής κρίσης»

27/9/2024

Καλησπέρα σας. Να ευχαριστήσω τον καθηγητή κ. Δαλέζιο και τους οργανωτές για την τιμητική πρόσκληση. **Διαφάνεια 1**

Η παρουσίαση μου διερευνά την προοπτική εξασφάλισης βιώσιμων υδατικών αποθεμάτων και αντιπλημμυρικής θωράκισης της Θεσσαλίας, δύο προαπαιτούμενα για το μέλλον της γεωργίας στις ιδιαίτερες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί μετά από τις πλημμύρες του 2023. **Διαφάνεια 2**
Έτος που σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού [(WMO) - *State of the Global Climate 2023*], καταγράφεται ως το θερμότερο, σε μια δεκαετία που επίσης είναι η θερμότερη που έχει καταγραφεί ποτέ.

Η Θεσσαλία βιώνει εδώ και χρόνια, σοβαρά υδατικά προβλήματα, στα οποία ήρθαν να προστεθούν και αυτά των πλημμυρών του 2023.

Διαφάνεια 3

Διαχρονικά, η πορεία αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων, χαρακτηρίζεται από την απουσία οράματος, την έλλειψη σχεδίου και εφαρμοστικού προγράμματος μέτρων και έργων που θα δρομολογούσαν την επίλυσή τους σε ένα μέσο - μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Στον βαθμό δε που τα προβλήματα αυτά όχι μόνο δεν επιλύθηκαν, αλλά επιδεινώθηκαν στις συνθήκες της επερχόμενης κλιματικής κρίσης, επηρεάζουν ήδη όλους τους τομείς της οικονομίας και όχι μόνο τον πρωτογενή τομέα, δεδομένου ότι το νερό εκτός από πολύτιμη κληρονομιά, αποτελεί ταυτόχρονα βασικό παραγωγικό συντελεστή της οικονομίας & της κοινωνίας.

Η περίοδος των τελευταίων 35 ετών, ήταν καθοριστική για την ανάπτυξη της Θεσσαλίας, αφού τότε δημιουργήθηκαν σημαντικές αγροτικές υποδομές και έργα που υπηρετούν μέχρι και σήμερα τον πρωτογενή τομέα, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία της Θεσσαλίας. **Διαφάνεια 4**

Αναφέρομαι ενδεικτικά στα 21 μεγάλα και 66 μικρά φράγματα και στους 17 πεδινούς ταμιευτήρες, που κάθε χρόνο συγκεντρώνουν περίπου 280 εκατ. κ. μ. νερού. Νερό το οποίο μεταφέρεται με χιλιάδες χιλιόμετρα ανοικτών και κλειστών δικτύων μεταφοράς. **Διαφάνεια 4**

Την 10ετία 1980-1990, όταν άρχισαν να οξύνονται τα υδατικά προβλήματα, διατυπώθηκαν οι πρώτες διεκδικήσεις των Θεσσαλών για υδατικά έργα και διαχείριση με ενιαίο φορέα. **Διαφάνεια 4**

Τις διεκδικήσεις αυτές, με αφορμή και τις πλημμύρες του Ιανού, τις επικαιροποίησε το 2021 η Ε.Δ.Υ.ΘΕ με αναφορά της που κατέθεσε στη Βουλή και τα κόμματα, ζητώντας μαζί με όλα τα διαχρονικά προβλήματα έλλειψης νερού, να αντιμετωπιστούν και αυτά που προστέθηκαν από τις πλημμύρες. **Διαφάνεια 4**

Δεν επαρκεί ο χρόνος να αναφερθώ στο σχέδιο και στα έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης, που χρειάζεται η περιοχή μας για να προστατεύεται έναντι παρόμοιων απειλών, για να ΜΗΝ αναγκαστούν οι αγρότες μας να εγκαταλείψουν τις εστίες και τα χωράφια τους, με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους, την Θεσσαλία και την χώρα !!

Δεν πρέπει για κανένα λόγο να επιτρέψουμε να συμβεί αυτό. Όπως επισημαίνει μάλιστα σχετική μελέτη του FAO, θα πρέπει να αυξήσουμε την παραγωγικότητα της γεωργίας μέχρι το 2035 για να μην πεινάσουμε. Επομένως θα πρέπει, όχι μόνο να απορρίψουμε ιδέες για μείωση των αρδευόμενων εκτάσεων στη Θεσσαλία, που ουσιαστικά θα μείωναν την παραγωγικότητα της, αλλά αντίθετα θα πρέπει να δημιουργήσουμε συνθήκες ασφάλειας, ώστε οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις να επιβιώσουν και να μην μειωθούν, φαινόμενο που παρατηρείται σε όλη σχεδόν την Ευρώπη.

Είναι χαρακτηριστικό πρόσφατο δημοσίευμα της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ με τίτλο : ΓΑΛΛΙΑ - Ο αργός, αόρατος «θάνατος» του αγρότη, όπου επισημαίνεται ότι στη χώρα αυτή υπάρχουν σήμερα μόνο 390.000 φάρμες

έναντι 4 εκατομμυρίων εκατό χρόνια πριν. Την τελευταία δεκαετία η «φυγή» είναι εντυπωσιακή: οι 490.000 αγροτικές εκμεταλλεύσεις το 2010 έγιναν 390.000 το 2020]

Διαφάνεια 5

Μια ενδεικτική εικόνα του μεγέθους, του εύρους και των κατηγοριών των ζημιών που υπέστη από τις πλημμύρες του 2023 η Θεσσαλία και των έργων που έχει ανάγκη άμεσα και προσεχώς, μας δίνουν οι διαφάνεια που ακολουθούν. **Διαφάνεια 5**

Έργα αποκατάστασης ζημιών, Έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης, Έργα ταμίευσης νερού και θωράκισης από Ξηρασία - Λειψυδρία, Έργα δημιουργίας αποθεμάτων νερού με αντιπλημμυρική συνιστώσα, & έργα αποκατάστασης υδάτινων οικοσυστημάτων.

Τα περισσότερα από τα έργα αυτά (στα οποία θα αναφερθώ παρακάτω πιο αναλυτικά), συμπεριλαμβάνονται σε κάποιο Θεσμικό εργαλείο της Πολιτείας (ΣΔΛΑΠ, ΣΔΚΠ), στο Σχέδιο της ΗΥΑ και στις προτάσεις της Περιφέρειας.

Διαφάνεια 6

Θα μου επιτρέψετε μια σύντομη ιστορική αναδρομή, που αποτυπώνει τον αγώνα που έκαναν οι πρόγονοί μας, όταν στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (την δεκαετία του '30) άρχισαν τις πρώτες προσπάθειες για μια καλύτερη ζωή. Τότε ξεκίνησαν τα εξυγιαντικά και αντιπλημμυρικά έργα της Θεσσαλίας τα οποία ολοκληρώνονται τη δεκαετία '60 με την εξυγίανση της ευρύτερης περιοχής της (πραγματικής) λίμνης Κάρλας. **Διαφάνεια 6**
Αμέσως μετά αρχίζει και ο ουσιαστικός σχεδιασμός υλοποίησης υδροηλεκτρικών έργων στα μεγάλα ποτάμια της χώρας μας, μεταξύ των οποίων το πρώτο από αυτά ήταν το ΥΗ έργο Ταυρωπού* (1955-1960), αλλά και οι μελέτες SNC και ElectroWatt (1971) για την αξιοποίηση υδάτων του Άνω Αχελώου και της λεκάνης Πηνειού. **Διαφάνεια 7**

Τις δεκαετίες '70 έως '90 η γεωργία στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε υπόγεια νερά, με συνέπεια τις επόμενες δεκαετίες να δημιουργηθεί ένα έλλειμμα 3 δις κ. μ. υπόγειου νερού, ενώ η ετήσια κατανάλωση ενέργειας φθάνει τις 700 GWh (2 ΥΗΕ όπως η Μεσοχώρα). **Διαφάνεια 7**

Όταν στα τέλη του 1990 διαφαίνεται το αδιέξοδο περαιτέρω αξιοποίησης υπογείων υδάτων, η προσοχή όλων, επικεντρώνεται σε έργα ταμίευσης

επιφανειακού νερού και δίκτυα μεταφοράς, που υπηρετούν κυρίως τον πρωτογενή τομέα της Θεσσαλίας και αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο και μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία της. **Διαφάνεια 8**

Συνοψίζοντας το μικρό ιστορικό αυτό, θα θυμίσω τα λόγια του αείμνηστου καθηγητή και συναδέλφου γεωπόνου Γ. Χατζηλάκου : Όταν στα τέλη της δεκαετίας του '60 τελείωνε η «μάχη των Θεσσαλών ΜΕ το νερό» (δηλαδή εξυγίανση των εδαφών), τις δεκαετίες '70 - '80 άρχιζε η «μάχη ΓΙΑ το νερό» (δηλαδή η δημιουργία υδατικών υποδομών για τις αρδεύσεις). **Διαφάνεια 9**

Τις δύο αυτές μάχες των προγόνων μας πρέπει να τις δώσουμε και στις μέρες μας, καλύτερα προετοιμασμένοι, πιο συστηματικά και με σχέδιο, γιατί όπως προκύπτει από τα στοιχεία που θα σας παρουσιάσω ευθύς αμέσως, η εξέλιξη τους δεν προοιωνίζεται ευοίωνη ! (μόλις την προηγούμενη εβδομάδα που η Ευρώπη αντιμετώπιζε έντονες πλημμύρες, η Κεντρική Αμερική πλήττονταν από ανομβρία που υποχρέωσε κάποιες χώρες να σταματήσουν την παραγωγή ρεύματος από ΥΗ εργοστάσια).

Τα έργα και οι δράσεις που έχουν σαν κύριο στόχο την κάλυψη αρδευτικών αναγκών 2,5 - 2,8 εκατ. στρ., τον μηδενισμό του υδατικού ελλείμματος και ταυτόχρονα την επίτευξη «καλής» κατάστασης των υδάτων, προβλέπονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ, 2024) Θεσσαλίας. Πρακτικά, οι προβλέψεις του για «εξισορρόπηση» του υδατικού ισοζυγίου, χωρίς μείωση αρδευόμενων εκτάσεων και χωρίς ενίσχυση από την ΛΑΠ Αχελώου, το καθιστούν ένα ανεφάρμοστο θεωρητικό κατασκεύασμα, με στόχευση μόνο λογιστική (μηδενισμό του ελλείματος) ή/και πολιτική (συμμόρφωση στις Οδηγίες της ΕΕ) . **Διαφάνεια 10**

Στην επιστημονική κοινότητα, αλλά και στην κοινωνία γενικότερα, συγκλίνουν οι απόψεις ότι το υδατικό πρόβλημα και οι εντεινόμενες συνθήκες ξηρασίας - λειψυδρίας της χώρας (κατά μείζονα λόγο και της Θεσσαλίας) πρέπει να αντιμετωπιστεί με ένα ισορροπημένο μίγμα πολιτικών από τους δύο «πυλώνες» της διαχείρισης νερού, δηλαδή την «διαχείριση της ζήτησης» και την «διαχείριση της προσφοράς». **10**

Όσο επίμονα όμως και εάν επικεντρώσουμε τον πρώτο πυλώνα, δηλαδή στο σκέλος της ζήτησης (πολιτικές που αναπτύχθηκαν ήδη από τον προηγούμενο ομιλητή), πρέπει να κατανοήσουμε ότι και αυτές έχουν σημαντικό κόστος, πεπερασμένες δυνατότητες και αντικειμενικές δυσκολίες, που η κοινωνία μας (και κυρίως οι πολιτικοί μας) δεν είναι έτοιμοι να τις προσπεράσουν. Είναι εύκολο να λες θεωρητικά ότι πρέπει να βγουν από την παραγωγή 500 - 900 χιλ. στρέμματα υδροβόρων καλλιεργειών και πολύ δύσκολο να το πραγματοποιήσεις, αγνοώντας κοινωνικό και οικονομικό κόστος. Η μεγάλη (έως καταστροφική) για τους μικρομεσαίους αγρότες οικονομική απώλεια της επένδυσης που έκαναν σε εξοπλισμό (γεωτρήσεις, αντλίες, δίκτυα, κλπ.) και η δραστική μείωση του εισοδήματός τους (από αρδευόμενη σε ξηρική καλλιέργεια), είναι ουσιαστικά σαν να τους «σπρώχνουμε» στην πόρτα της εξόδου από τον κάμπο και την γεωργία !

Ο εξίσου σημαντικός δεύτερος πυλώνας, δηλαδή η «διαχείριση της προσφοράς» με τα απαιτούμενα έργα που απαιτούνται για την κάλυψη του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλίας, ώστε να εξαντλήσουμε ΟΛΕΣ ΑΔΙΑΚΡΙΤΩΣ τις δυνατότητες που μας προσφέρονται, αποτελεί και το θέμα σημερινής παρουσίασης μου.

Θα ξεκινήσω από ένα δεδομένο, μια παραδοχή, που δεν αμφισβητήθηκε (τουλάχιστον μέχρι σήμερα) από καμία κυβέρνηση και από κανένα από τα ήδη εγκεκριμένα ΣΔΛΑΠ (2014, 2017 και 2024).

Αυτή η παραδοχή είναι ότι ο υπολογισμός του υδατικού ισοζυγίου της Θεσσαλίας, γίνεται για αρδευόμενες εκτάσεις 2,5 -2,8 εκατομμύρια στρέμματα.

Σε ποιες όμως από τις υπάρχουσες υποδομές της Θεσσαλίας μπορούμε να βασιστούμε για την κάλυψη του υδατικού ελλείμματος, ποιες πρέπει να βελτιώσουμε και να επανασχεδιάσουμε με τα σημερινά δεδομένα ;

Ποια είναι τα νέα έργα και δράσεις που πρέπει να υλοποιήσουμε, ποιο είναι το κόστος τους και ποια είναι τα βήματα του οδικού χάρτη για το επόμενο χρονικό διάστημα ; **Διαφάνεια 11**

Για τις ανάγκες της παρουσίασης θα χρησιμοποιήσω τα στοιχεία και την μεθοδολογία του ΣΔΛΑΠ (που μπορείτε να βρείτε στον ιστότοπο του ΥΠΕΝ), για να τεκμηριώσω με στοιχεία την άποψη μου, γιατί ο στόχος αυτός δεν θα είναι εφικτός για τα επόμενα πολλά χρόνια, ούτε φυσικά για το 2027 (που ήταν και η αρχική πρόβλεψη της Οδηγίας 2000/60) !

Ξέρω ότι οι αριθμοί κουράζουν, όμως είναι και οι μόνοι που δεν επιδέχονται αμφισβήτηση !

Η εξίσωση προσδιορισμού του υδατικού ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας είναι απλή :

Ανάγκες σε νερό* - [Βιώσιμα διαθέσιμα ** + Υφιστάμενα έργα***] : *
1.485 hm³ - [(800)** + 220***] = - **465 hm³**.

Δηλαδή χονδρικά υπολογίζουμε ότι το ετήσιο υδατικό έλλειμμα στη Θεσσαλία είναι γύρω στα **500 hm³ (εκατ. μ³ νερού). Διαφάνεια 11**

* Ετήσιες ανάγκες της Θεσσαλίας [2,8 εκατ. στρ χ 456 m³/στρ + 89 hm³ (απώλειες) + 106 hm³ (Υ/Β) = **1.425 hm³**

** Βιώσιμα : Επιφανειακά 180 hm³ + Υπόγεια 620 hm³ (με πρόβλεψη αποκατάστασης 3.000 hm³ ελλείμματος σε 60χρόνια)

*** Υφιστάμενα έργα (Πλαστήρα, Σμόκοβο, Παναγιώτικο, Πεδινοί ταμιευτήρες) = **220 hm³**

Στην ίδια λογική και η εξίσωση μηδενισμού υδατικού ελλείμματος στο ΥΔ Θεσσαλίας : **Διαφάνεια 12**

Έλλειμμα (465 hm³) - Μέτρα ΣΔΛΑΠ {Εξοικονόμηση νερού* + Έργα (δρομολογημένα + πρόσθετα) } ** : 465 hm³ - {105* + (38 + 150)}** hm³ = **172 hm³**

*Η θεωρητική (με ..μαγικό ραβδί) μείωση κατανάλωσης (8 - 10%) του αρδευτικού νερού : 2.800.000 στρ. χ 37,5 m³/στρ. = **105.000.000 m³**

Ας δούμε τα δρομολογημένα έργα με στόχο αξιοποίηση 38 hm³ νερού :
Πρόκειται για έργα που άρχισαν πριν χρόνια, υλοποιούνται με βραδείς ρυθμούς ή/και είναι στάσιμα ή δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα προς αποφυγή, το Φράγμα Αγιονερίου (13 hm³) που είναι στάσιμο από το 2006 και του Ληθαίου (5 hm³) που συνεχίζεται από τις αρχές του 2000. Έχουν δημοπρατηθεί 3 έργα [2 Φράγματα Ναρθακίου και Αγιοκάμπου (4,4 hm³)] και αναμένουν ένταξη άλλα 2 [Δελερίων (6,1 hm³), Μπελμά (5,0 hm³),].

Τα λεγόμενα πρόσθετα περιφερειακά έργα με στόχο την αξιοποίηση 150 hm³ νερού, είναι έργα χρήσιμα, που όμως χαρακτηρίζονται από χαμηλό ή και μηδενικό βαθμό ωριμότητας, με άγνωστο ή/και πλασματικό προϋπολογισμό και πιθανό χρόνο υλοποίησης 5 έως 10 τουλάχιστον χρόνια. **Διαφάνεια 13**

Ακόμη όμως και μικρότερα έργα εμπλουτισμού, όπως η Χάλκη - Κιλελέρ και ταμίευσης όπως Κοιλάδα - Αγ. Ανάργυροι, ακόμη ωριμάζουν, παρότι ο κ. Φάμελλος ήδη από το 2018 δήλωνε ότι με αυτά ξεκίνησε η επίλυση του προβλήματος της Θεσσαλίας ! Ο Δήμαρχος Νίκαιας παλεύει τα τρία τελευταία χρόνια να του ολοκληρώσουν οι μελετητές την οριστική μελέτη.

Διαφάνεια 13

Η πρόσφατη απόφαση να επικαιροποιηθούν και να παραδοθούν από την Ολλανδική HVA (με χρηματοδότηση από την Ένωση Τραπεζών) οι μελέτες για τα φράγματα Πύλης, Μουζακίου και άλλων έργων που θέλουν ωρίμανση, ίσως επιταχύνουν τις εξελίξεις. Το φράγμα Ενιπέα Φαρσάλων στη Σκοπιά (Παλιοδερλί) είναι το μόνο που έχει δρομολογηθεί (μέσω ΣΔΙΤ), ο Νεοχωρίτης (20 hm³) έχει ωριμότητα, ενώ οι Πεδινές λιμνοδεξαμενές (20 hm³), είναι έργα ανεφάρμοστα (χωρίς καν αναγνωριστική) & αντιοικονομικά. Θα έλεγα ότι οι προβλέψεις του ΣΔΛΑΠ, σε ότι αφορά το υδατικό ισοζύγιο, αποτελούν την επιτομή της λογιστικής τακτοποίησης του ελλείμματος !! **Διαφάνεια 14**

Μετά τα παραπάνω εύκολα προκύπτουν οι παρακάτω διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα (με την επιφύλαξη - προσδοκία υλοποίησης ορισμένων ήδη ενταγμένων έργων στο Ύδωρ 2,0 - ΗΣΙΟΔΟΣ - ΣΔΙΤ, όπως ο εκσυγχρονισμός του δικτύου ΤΟΕΒ Ταυρωπού, Υπέρειας - Ορφανών (έργα τα οποία συμβασιοποιούνται και σύντομα ξεκινούν) : **Διαφάνεια 15**

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα των μελετητών των ΣΔΛΑΠΘ (2014-2017-2024), από τα δεκάδες προβλεπόμενα μέτρα (έργα και δράσεις)

που στόχευαν στην «καλή» κατάσταση των υδάτων της Θεσσαλίας, υλοποιήθηκαν ελάχιστα. Βάσιμα συνεπώς έχουμε χαρακτηρίσει το ΣΔΛΑΠΘ «**άσκηση επί χάρτου**», ενώ οι προσδοκίες μηδενισμού του Υδατικού Ισοζυγίου στο ΥΔ Θεσσαλίας, αποδεικνύονται «ουτοπικές», τουλάχιστον για το 2027, δεδομένου ότι :

- ✓ Παραμένει άγνωστη η ποσότητα εξοικονόμησης νερού (1^η δέσμη μέτρων ΣΔΛΑΠ), χωρίς αξιόπιστο μηχανισμό ελέγχου της κατανάλωσης νερού, κίνητρα κλπ.
- ✓ Με τα δρομολογημένα και πρόσθετα έργα (2^η και 3^η δέσμη μέτρων), το υφιστάμενο έλλειμμα (465 hm³) θα κυμαίνεται (στην καλύτερη περίπτωση) τα επόμενα χρόνια μεταξύ **200 έως 300 hm³**.
- ✓ Ακόμη και ο στόχος για αποκατάσταση του εκρηκτικού ελλείμματος των 3.000 hm³ υπόγειου νερού, με την εξοικονόμηση 50 hm³ τα επόμενα 60 χρόνια (!!), είναι ανέφικτος αφού συνεχίζουν να λειτουργούν όλες οι γεωτρήσεις στις «κόκκινες» περιοχές.
- ✓ Η πρόβλεψη - δέσμευση (των ΣΔΛΑΠ) για άρδευση έως 2,8 εκ. στρεμμάτων στη Θεσσαλία (που ήδη έχουν μειωθεί 20%), θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος (πρόσθετες απολήψεις από μη ανανεώσιμα υπόγεια 150-200 εκ. κ. μ. ετησίως). **Διαφάνεια 15**

Το εναλλακτικό (αλλά και καταστροφικό για την Θεσσαλία) σενάριο με περαιτέρω μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (κατά 500 - 900 χιλιάδες στρέμματα), σημαίνει λιγότερη παραγωγή στον πρωτογενή τομέα, κατακόρυφη μείωση του εισοδήματος των αγροτών και κτηνοτρόφων, περιορισμό του κύκλου εργασιών στις εταιρείες και τους απασχολούμενους στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα (μεταποίηση, εμπόριο, υπηρεσίες και άλλα που συνδέονται με την αγροτική οικονομία). Και πάνω από όλα μια τέτοια εξέλιξη, σε συνδυασμό με τον κίνδυνο πλημμυρών, την ενεργειακή επιβάρυνση, το διαρκώς αυξανόμενο κόστος παραγωγής, κοκ, θα οδηγήσει πολλούς να επιλέξουν την εγκατάλειψη της γης τους και φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών. **Διαφάνεια 15**

Παρότι η Πολιτεία διέθεσε σημαντικά ποσά, οι οργανωτικές αδυναμίες, η έλλειψη σχεδίου ή/και σωστής προτεραιοποίησης των έργων, δεν είχαν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Είναι βέβαιο ότι οι υφιστάμενοι ταμιευτήρες και τα ποτάμια μας (κυρίως ο Πηνειός), θα αδυνατούν να καλύψουν τις αρδευτικές μας ανάγκες και να εξυπηρετούν μεγάλα έργα όπως ο Ταμιευτήρας Κάρλας, ενώ θα συνεχίζεται η «αφανής» οικολογική καταστροφή των υπόγειων οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας. **Διαφάνεια 16**

Τα έργα δομικών κατασκευών που προβλέπει το ΣΔΛΑΠ, θα εξακολουθούν να έχουν σοβαρές αβεβαιότητες και αδυναμίες ωριμότητας, χρηματοδοτικές και κατασκευαστικές.

Ο μέσος όρος ωρίμανσης των τεχνικών κ.α μελετών ξεπερνά τα 5 (ή/και περισσότερα) χρόνια, ενώ η κατασκευή τους διαρκεί 10 με 20 χρόνια, όπως το Φράγμα Σμοκόβου, ή/και τα μικρότερα στα οποία αναφέρθηκαν προηγουμένως (Αγιονέρι, Ληθαίος, κ.α.).

Προσπατούμενα μείωσης του υδατικού ελλείμματος στο μέλλον

Για να αποφύγει η Θεσσαλία την οικολογική κατάρρευση και να συνεχίσει να είναι μια παραγωγική πεδιάδα (με την άρδευση έως 2,8 εκατ. στρ.), χρειάζεται σχέδιο και πολιτική βούληση.

Αναφέρομαι στα αντιπλημμυρικά έργα ορεινής υδρονομίας κλπ., στα ημιτελή έργα Αχελώου (Συκιά, Σήραγγα μεταφοράς), στα περιφερειακά φράγματα (Ενιπέα Φαρσάλων, Πύλη, Μουζάκι, Νεοχωρίτη, Δελέρια, κ.α.), στην ανάταξη των υπόγειων υδατικών οικοσυστημάτων, στον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών δικτύων και συστημάτων άρδευσης και γενικά στις υποδομές και δράσεις που είναι αναγκαίες και κατάλληλες για την αντιμετώπιση μελλοντικών απειλών της κλιματικής κρίσης. **Όλα αυτά μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν de facto το κοινό σχέδιο – όραμα των Θεσσαλών για τα επόμενα χρόνια. Διαφάνεια 17**

Εκ των ουκ άνευ είναι επίσης :

- ✓ Η δημιουργία αξιόπιστου μηχανισμού μέτρησης - ελέγχου καταναλώσεων, χρήση σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων, τιμολόγηση νερού, ολοκλήρωση μεταρρυθμίσεων (ΕΜΣΥ, κ.α),

- ✓ Η αναδιοργάνωση του μηχανισμού παρακολούθησης της υλοποίησης μέτρων - έργων ΣΔΛΑΠ,
- ✓ Η αναδιοργάνωση φορέων συλλογικών δικτύων και δημιουργία Φορέα Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας (ο χρόνος δεν επιτρέπει τον σχολιασμό του Ν. 5106/24 για τον ΟΔΥΘ),
- ✓ Η ολοκλήρωση ημιτελών έργων, η «ωρίμανση», προγραμματισμός (master-plan) νέων έργων στη Θεσσαλία με προτεραιότητες (πολλαπλή σκοπιμότητα μικρή δαπάνη ανά κ. μ. αποταμιευμένου νερού, κόστος μεταφοράς και λειτουργίας, κ.α.).
- ✓ Η εκπόνηση και εφαρμογή ρεαλιστικού σχεδίου αποκατάστασης του ελλείμματος (3.000 hm³ νερού) των υπόγειων υδροφορέων και χρήση επιφανειακών νερών (διακοπή γεωτρήσεων). **Διαφάνεια 18**

Δύο λόγια τέλος για τα έργα Αχελώου. Ο επιστημονικός διάλογος για τα έργα αυτά έχει εξαντληθεί. Οι διαμάχες και τα «υπέρ ή κατά των έργων» είναι πλέον ξεπερασμένα. Το ισχύον ΣΔΛΑΠ, 2024, ήδη προβλέπει τον «οδικό χάρτη» για την ολοκλήρωση των εγκαταλειμμένων επί του άνω Αχελώου έργων, τα οποία κατά την άποψη μου μπορούν να αμβλύνουν σε μεγάλο βαθμό το υδατικό - οικολογικό πρόβλημα της Θεσσαλίας (πολύ πιο σύντομα) και να αντιμετωπίσουν τα εντεινόμενα (λόγω κλιματικής κρίσης) προβλήματα υδατικής ασφάλειας (ξηρασία - πλημμύρες). **Διαφάνεια 18**

Για την υπέρβαση της απαράδεκτης αυτής κατάστασης προσφέρονται ΔΥΟ ΜΟΝΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ :

Η πρώτη είναι η άμεση ολοκλήρωση των έργων (φράγμα και σήραγγα), η δημιουργία της τεχνητής λίμνης Συκιάς (ανάλογης ομορφιάς με του Πλαστήρα), η παραγωγή ΥΗ ενέργειας (και στις δύο ΛΑΠ) και η ενίσχυση της Θεσσαλίας με 250 hm³ νερού από τον Αχελώο.

Η δεύτερη λύση συνίσταται στην καθαίρεση όλων των έργων, την απομάκρυνση χωματισμών και σκυροδεμάτων, «απελευθέρωση» του ποταμού και αποκατάσταση του τοπίου (που είναι σε άθλια κατάσταση) .

Η συνεχής παράταση της θλιβερής αυτής εκκρεμότητας από το 2010, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια ανθρώπων, περιουσιών και περιβάλλοντος όπως μπορείτε να διαπιστώσετε αν επισκεφθείτε την περιοχή των έργων. **Διαφάνεια 19**

Η κυβέρνηση οφείλει να δώσει ένα τέλος στην καταστροφική στασιμότητα της διαχείρισης των εγκαταλειμμένων έργων Αχελώου και με δημοκρατικές και αδιαμφισβήτητες διαδικασίες να φέρει άμεσα το θέμα στη Βουλή. Άλλη εναλλακτική λύση (τεχνικά) δεν υπάρχει !!

Επιβάλλεται συνεπώς η ταχεία απεμπλοκή του θέματος με συζήτηση στη Βουλή και λήψη οριστικών αποφάσεων για την τύχη των έργων Άνω Αχελώου.

Οι Θεσσαλοί δικαιούνται επιτέλους να γνωρίζουν τις ποσότητες του νερού που θα έχουν διαθέσιμο τα επόμενα χρόνια, σε συνθήκες κλιματικής κρίσης, για την Γεωργία και την προστασία των οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας.

Αυτό είναι και το πνεύμα κοινής ανακοίνωσης, που συνυπογράφουν 70 πολίτες από όλους τους χώρους, της πολιτικής, της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της οικονομίας : <https://www.ypethe.gr/archive/koini-anakoinosi-gia-ydatiko-thessalias>

Διαφάνεια 19

Ισχυρίζεται κανείς λογικός πολίτης ότι μπορεί να παραμείνει εσαεί αυτή η άθλια κατάσταση στον Αχελώο και τον Κουμπουργιαννίτη ; **Διαφάνεια 20**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ Διαφάνεια 21

Κλείνοντας, θεωρώ ότι οι 17 στόχοι του ΟΗΕ για βιώσιμη ανάπτυξη και τα λόγια του Αντόνιο Γκουτέρες, συμπυκνώνουν όλα όσα θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας για την επίλυση των προβλημάτων που βιώνει σήμερα η Θεσσαλία ! Σας ευχαριστώ